

Liittyvä Voima - Systemoitu katsaus kumppanuuskirjallisuuteen

Arja Häggman-Laitila, TtT, dosentti, kehityspäällikkö & Leena Rekola, FT, yliopettaja, Metropolia Ammattikorkeakoulu, Terveys- ja hoitoala

Kansainvälisessä kirjallisuudessa on kuvattu useita vuosikymmeniä terveydenhuolto-organisaatioiden ja korkeakoulutuksen yhteistyötä ja kumppanuutta. Tästä huolimatta tutkimustieto aiheesta on edelleen hyvin niukkaa ja sen tutkiminen koetaan vaativaksi. Kumppanuus kohdistuu uudenlaista ratkaisua vaativaan ongelmaan, josta organisaatio ei yksistään selviä. Kumppanuutta edellyttävät ongelmat ovat kompleksisia ja niiden ratkaisuprosesseja ja tuloksia on vaikea ennakoida. Kumppanuus edellyttää mekanistisen ongelmaratkaisun sijaan uutta paradigmaa ja uudenlaisia yhteistyökäytäntöjä. Kumppanuutta (partnership) käytetään erilaisissa yhteyksissä. Siitä ei ole olemassa yhteisesti sovittua määritelmää eikä sen kehittämiseksi ole laadittu laajasti testattuja toimintamalleja. Kumppanuuden lähikäsitteitä ovat collaboration, coordination, cooperation ja joint tai interagency working.

Suomessa Metropolia Ammattikorkeakoulu ja Espoon kaupungin vanhuspalveluja tuottava sairaala käynnistivät Liittyvä Voima –hankkeen, jossa kehitetään toimintamalli korkeakoulun ja työelämän kumppanuuteen. Malli kehitetään toimintatutkimuksen avulla. Tässä tiivistelmässä kuvataan toimintatutkimuksen ensimmäistä vaihetta ja siitä systemaattisen kirjallisuuskatsauksen toteutusta. Tarkoituksena oli hankkia tutkimuskirjallisuuden avulla empiiristä näyttöä hyviksi havaituista käytännöistä ja tuottaa teoreettista tietoa kumppanuusmallin käsitteellistämistä ja kehittämistä varten. Tutkimuksen ensimmäisessä vaiheessa vastataan seuraaviin kysymyksiin: 1. Millaisia kumppanuusmalleja on kehitetty työelämän ja korkeakoulutuksen välille? 2. Miten niitä on kehitetty? 3. Mitkä tekijät edistävät ja estävät kumppanuutta? 4. Mitä tuloksia kehittämistyöstä on saatu?

Kirjallisuutta haettiin Cinahl-, PubMed- ja Eric –tietokannoista vuosilta 1999-2009. Haku tuotti 1012 otsikkotason viitettä, joista poimittiin tiettyjen sisäänotto- ja poissulkukriteerien avulla yhteensä 205 abstraktia. Kokotekstejä saatiin yhteensä 44, joista lopulliseen analyysiin valittiin 24. Aineistot analysoitiin laadullisella sisällönanalyysillä.

Kirjallisuuskatsauksen tulosten mukaan kumppanuutta edistäviksi tekijöiksi tunnistettiin yhteistyön sopimiseen liittyvät vaiheet, organisaatioiden arvopohja ja kulttuuri, yhteistyötä ohjaavat toimintaperiaatteet, muutosjohtaminen ja tiedotus. Kumppanuutta estäviä tekijöitä olivat organisaatioiden väliset kulttuurierot, asenteelliset tekijät sekä arvostuksen, resurssien ja yhteisymmärryksen puute. Kumppanuusprosessit asiantuntijuuden kehittämisessä ja jakamisessa ilmenivät yksipuolisena yhteistyönä tai yhdessä oppimisena. Yksipuolista yhteistyötä ilmeni henkilöstön kehittämisessä siten, että korkeakoulu järjesti erilaista koulutusta työelämän tarpeisiin. Yhdessä oppimista tapahtui opiskelijoiden ohjauksessa, hoitotyön kehittämisessä näyttöön perustuvaksi, johtajuuden kehittämisessä ja yhteisissä koulutustilaisuuksissa. Asiantuntijuuden jakamiseksi ja kehittämiseksi oli perustettu opiskelijaohjauksen rakenteita, otettu käyttöön yhteisiä sähköisiä järjestelmiä ja virkoja sekä rahoitusjärjestelmiä ja oli luotu rakenteita rajoja ylittävälle asiantuntijuudelle ja asiantuntijuuden yhteen liittämiseksi. Rekrytoinnin edistämiseksi oli järjestetty kesäharjoittelujaksoja, pätevyyskursseja, opetusta tukevia työllisyysohjelmia ja hoitotyön kesäakatemia.